

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2020- 2021

Beslutad av kommunstyrelsen. 2019-12-18/§ 334:

Diarienummer: KS/2019:317

Dokumentansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig tjänsteperson: Kommundirektör / Säkerhetssamordnare

Vision Policy Strategi Plan Riktlinje

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Inledning.....	4
2.1.1 Hedersrelaterat våld och förtryck.....	4
2.1.2 Regeringens beskrivning och definition.....	6
2.2 Syfte och mål.....	7
2.3 Kommunens uppdrag.....	7
2.3.1 Utbildningsförvaltningen.....	7
2.3.2 Omsorgs- och socialförvaltningen.....	8
2.3.3 Kultur och fritidsförvaltningen.....	9
2.3.4 Kommunstyrelsens förvaltning.....	10
2.4 Handlingsplan.....	10
2.4.1 Ansvarsfördelning.....	10
2.4.2 Metod.....	11
3. Mål och aktiviteter.....	12
3.1.1 Samverkan och styrning.....	12
3.1.2 Utbildning och kompetenshöjande aktiviteter.....	13
3.1.3 Situations- och behovsanpassade insatser.....	14
3.2 Beaktande av barnperspektivet.....	15
4. Ansvar och uppföljning.....	17
Referenser.....	18

1. Sammanfattning

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett samhälls- och folkhälsoproblem och kan ses som en del i ett större komplext område som rör våld i nära relationer eller mäns våld mot kvinnor. Brottet är av allvarligt karaktär som bryter mot de mänskliga rättigheterna.

Den här handlingsplanen bygger på regeringens nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55) och handlingsplanen anger de mål och aktiviteter som vägleder kommunens arbete i frågan.

2. Inledning

2.1.1 Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck kan sägas ta sitt avstamp i synen på kön, makt och sexualitet och i olika sociala och kulturella uppfattningar om dessa. Föreställningen om mäns och kvinnors sexualitet utgör en central utgångspunkt i hur man kan förstå våldets olika strukturer och mekanismer, både gällande det våld som kvinnor generellt sett blir utsatt av från män, men även sett utifrån hedersrelaterat våld och förtryck. Det går att identifiera ett flertal överensstämmande strukturer och mekanismer i det våld som utövas, bl.a. att det ofta utövas i en nära relation inom vilket den våldsutsatta dels befinner sig i en beroendeställning och dels har ett känslomässigt engagemang till förövaren eller förövarna.

En definition av problematiken kan beskrivas som följande: *"Hedersrelaterat våld och förtryck utmärks bl.a. av att flera, främst närstående, personer kan utöva och sanktionera kontroll och våld mot en eller flera kvinnor och flickor. Föreställningen om heder bygger på starkt patriarkala och heteronormativa ideal och kan även motivera våld och förtryck av unga män och pojkar, särskilt hbtq-personer"* (Socialdepartementet, 2016, s 35).

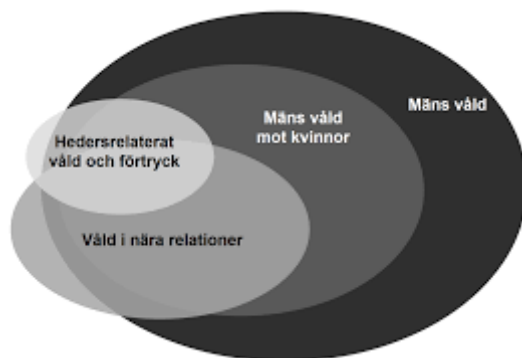
Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet ska ses som en central del av det hedersrelaterade våldet där en föreställning kring flickors och kvinnors oskuld och avhållsamhet står i fokus i förhållande till en familjs eller släkts upplevda rykte och anseende. En familjs eller släkts rykte eller heder anses vara ihopkopplat med hur flickor och kvinnor betar sig, eller påstås bete sig. Denna kontroll kan ta sig i uttryck på en mängd olika sätt; allt från typiska vardagliga former så som klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till mer omfattande former av livsval så som jobb, utbildning och giftermål och skilsmässa. Andra specifika inskränkningar är exempelvis könsstympning eller arrangerade äktenskap. Arrangerade äktenskap är många gånger förbundet med starka inslag av påverkan, och det kan många gånger vara svårt att avgöra huruvida det rör sig om ett tvångsäktenskap. Med starka inslag av påverkan kan det vara svårt för den utsatte att gå emot den tradition och de önskemål som finns från familjen eller slakten. Många gånger kan det upplevas som om det inte finns några andra alternativ då en kränkning av den uppfattade hedern kan resultera i förtryck, hot om våld och våld, vilket även är inklusive dödligt våld.

Hedersrelaterade våld och förtryck innehar ofta en kollektiv karaktär, vilket medför att förövare utgörs av båda könen, och att de som blir utsatta likaså kan både vara kvinnor eller män, eller flickor eller pojkar. I och med den kollektiva karaktären så innebär det att förtrycket och våldet sanktioneras av familjen och de som utgör den närmsta omgivningen. I regel uppstår hedersrelaterat våld och förtryck baserat på sociala konstruktioner av religion eller kulturella föreställningar, dock är våldet och förtrycket inte specifikt kopplat till någon särskild religion eller särskild kultur, utan den hederstänkande problematiken

förekommer i icke-religiösa sammanhang likaså. Ytterligare en dimension som försvårar problematiken är att det samtidigt kan existera ett delat offer- och förövarskap, det vill säga att samtidigt som någon utövar ett förtryck mot någon kan denna person samtidigt stå under ett förtryck själv från andra, vilket därmed skapar en viss legitimitet för utförandet. Exempelvis en son som utför kontroller mot sin yngre syster efter påtryckningar från sina föräldrar. Gränsdragningen mellan offer och förövare suddas ut när någon utsätts för olika sociala påtryckningar för att utföra något som denne inte vill utföra.

Det finns olika syn på hur definitionen av problematiken som hedersrelaterat våld och förtryck utgör ska se ut. Å ena sidan kan man diskutera kring problematiken utifrån hedersrelaterat våld och förtryck enskilt för sig, och å andra sidan kan man ta ett vidare omtag på problematiken och referera till det utifrån perspektivet våld i nära relationer, eller i en än större omfattning och se på problematiken utifrån våld i generella termer, eller om mäns våld. Figur 1.1 nedan utgör ett sätt att se på problematiken och förstå hur relationen mellan närbesläktade problemområden ser ut och hur dessa står i en dynamisk relation till varandra.

Figur 1.1: Olika problemområdens inbördes relation till varandra. Källa: SOU 2015:55

Bland dessa problemområden ska man även belysa att inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck så ingår även hbtq-relationer, som annars riskerar att falla bort om man enbart tittar på könsspecifika problemområden, exempelvis som vid mäns våld mot kvinnor. Dock, med detta sagt, är det trots allt av vikt att åskådliggöra att den huvudsakliga problematiken är könsrelaterad där det våld som utövas i en nära relation utövas av män mot kvinnor. Man bör inte heller enbart titta på våld i nära relation i och med att det finns risk att man osynliggör annan typ av våld och förtryck som utövas, exempelvis övergrepp av okända gärningsmän, sexuella trakasserier, prostitution, etcetera. Det som framgår av figuren är att det tydliggör att hedersrelaterat våld och förtryck inte enbart utförs i en nära relation, och inte heller enbart av män. Det mesta av våldet och förtrycket förekommer privat inom det egna hemmet, men det kan likväl ske i en offentlig miljö. Det hedersrelaterade våldets kollektiva natur gör att det dessutom kan finnas många gärningsmän som inte nödvändigtvis behöver specifikt befinna sig i en nära relation till offret. Därutöver är internet en framträdande arena för förtrycket, i form av mejl, via sociala medier eller genom olika spårningstjänster

för att utöva kontroll över vart någon befinner sig, och både kontroll och påtryckningar kan ske från andra geografiska platser.

Mäns våld mot kvinnor utgår från en föreställning över kön och könsrollers olika över- och underordning, och av, i synnerhet, kvinnors sexualitet. Denna könsmaktsordning bidrar till en social rekonstruktion över hur en ojämlikhet kan vidmakthållas baserad på patriarkala värderingar. När det patriarkala normsystemet ifrågasätts kan våldet och förtrycket öka. Det hedersrelaterade våldet och förtrycket bedrivs i regel antingen för att förebygga ett normbrott av den som blir utsatt, det vill säga att det kan skapa begränsningar som syftar till att säkerställa att de olika hedersnormer som existerar inte ifrågasätts eller för att bestraffa den bryter mot de normer som existerar. Dessa bestraffningar är ofta kollektivt sanktionerade, men kan även uppstå utan att kollektivet har sanktionerat det. I hederskulturskontexten finns det många gånger en förväntan att man ska agera för att skydda eller upprätthålla föreställningen om hedern. Sexuellt våld kan vara kollektivt sanktionerat, men det kan även ske i det fördolda och att det kan existera en tystnadskultur kring övergreppen. Detta kan medföra att kvinnor och flickor som blir sexuellt utnyttjade utifrån en hederskontext som väljer att berätta om det sexuella våldet riskerar att bli utsatta för ytterligare våld eller förtryck, exempelvis i form av skam och skuldbeläggande eller fysisk bestraffning. Detta utifrån att i och med att det ofta råder en patriarkalisk överordnad maktstruktur i hederskulturskontexten anses en kvinnas kropp tillhöra deras make inom ett äktenskap, och att det är kvinnan eller flickans fel att hon blir utsatt.

2.1.2 Regeringens beskrivning och definition

Regeringen har i skrivelsen *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer* (Skr. 2007/08:39) beskrivit och definierat hedersrelaterat våld och förtryck:

När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knutet till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhets i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld.

Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas flera förövare av båda könen och att offren kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. Det kan också innebära att våldet sanktioneras av familjen och den närmaste omgivningen, även av kvinnor. (s 12)

2.2 Syfte och mål

Syftet med handlingsplanen är att genom ett proaktivt arbete kunna förebygga och förhindra att hedersrelaterat våld och förtryck utövas mot medborgare, och i förekommande fall avbryta dess förekomst i ett sådant tidigt skede som möjligt, samt att kunna erbjuda stöd och skydd till de som är eller har blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Målet är att skapa en ökad förmåga inom Mjölby kommuns verksamheter för att kunna motverka förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck samt att skapa en ökad förmåga bland verksamhetsnära medarbetare att kunna identifiera och ge stöd åt personer som riskerar att leva i en miljö som bejakar hedersrelaterat våld och förtryck. Detta uppnås genom ett tydligare kommunövergripande samarbete där ansvarsfördelning och uppgifter och förväntningar klagörs i förvaltningarnas olika verksamhetsområden och genom detta uppnås en samsyn. Detta leder till en ökad effektivisering och kvalitetshöjning i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. De verksamheter som i sitt arbete har kontakt med människor i deras vardag har en särskilt viktig roll i detta arbete utifrån deras givna roll. I och med detta skapas en tryggare och säkrare kommun.

2.3 Kommunens uppdrag

Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda medborgare får det stöd och hjälp de behöver.

2.3.1 Utbildningsförvaltningen

I skollagen (2010:800) 6 kap. §§ 6-7 framgår det att skolan har en skyldighet att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever inom ramen för varje särskild verksamhet, och att genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

I skolväsendets uppdrag ingår det att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen syftar till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare, vilket pågår i det dagliga arbetet på skolorna.

Skolan arbetar med trygghetsåtgärder för att säkerställa barn och elevers bästa. Det är i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet genom skolornas likabehandlingsplaner ett arbete som styrs av Diskrimineringslagen (2008:567).

Mjölby kommuns skolor har en närvarorutin som ska vara ett stöd vid låg skolnärvaro för att på bästa sätt skapa möjligheter för lärande. Rutinens strategier skapar en trygghet i att våra elever är efterfrågade och kan på så vis inte avvika från skolan utan att kontakt tas med hemmet från och med dag ett av frånvaro.

I Mjölby kommuns skolor finns även planer mot hot och våld. I dessa planer beskrivs rutiner för hur personal på skolor och förskolor ska agera om det skulle uppstå hotfulla situationer på skolan.

Det finns ett stödmaterial för anmälan om barn som far illa till Omsorgs- och socialförvaltningen. Anställda på vissa myndigheter och i vissa verksamheter som berör barn och unga (skola, hälso- och sjukvård och tandvård till exempel) är skyldiga enligt Socialtjänstlagen att genast anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa. I lagen står det att alla som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialnämnden.

2.3.2 Omsorgs- och socialförvaltningen

I socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. § 11 framgår det att socialnämnden ska verka för att den som är eller har varit utsatt för våld eller övergrepp av närstående kan vara i särskilt behov av stöd för att ha förmåga till att förändra sin situation. Samma stöd ska även ges till närstående. Socialnämnden ansvarar även för att samma stöd ges till barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Enligt socialtjänstlagen ska samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten ska verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

Det innebär bland annat att

- arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck ingår som en del i arbetet med "Våld i nära relation" där det finns en aktiv samordnande funktion med förvaltningsövergripande uppdrag att arbeta med dessa frågor. Ett arbete som omfattar såväl barn, unga som vuxna
- bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete. Socialtjänsten arbetar uppsökande, förebyggande och rådgivande med ungdomar 13-20 år. De samarbetar med skola, fritidsgårdar,

ungdomshälsan, polis med flera. För övriga grupper sprids information via olika kanaler och samverkansprojekt

- tillsammans med samhällsorgan, organisationer uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i skadliga miljöer
- följa särskilt utvecklingen hos barn och unga som visat tecken på ogynnsam utveckling, samt
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd de behöver, och om nödvändigt, vård och fostran utanför det egna hemmet.

Om stöd utöver det som kan erbjudas internt behövs kan kommunen ta ställning till om detta ska köpas externt. All personal inom socialtjänsten erhåller olika utbildningar kontinuerligt för att möta de olika utmaningar vi står inför.

2.3.3 Kultur- och fritidsförvaltningen

I socialtjänstlagen (2001:453) 14 kap. § 1 framgår det att det föreligger en anmälningsplikt bland de tjänstemän vid myndigheter vars verksamhet berör barn och unga i de fall det finns en misstanke om barn eller unga far illa.

I Kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetsansvar ingår bland annat fritidsgårdsverksamhet, bibliotek, kulturskola och Lundbybadet. I likhet med skolans uppdrag ingår det i Kultur- och fritidsförvaltningens uppdrag att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Värdegrundsarbetet är en del av verksamhetens uppdrag. I samtliga av kultur och fritids verksamheter arbetar vi med bemötande och relationer. Samtal och dialog med våra kunder och besökare syftar till att upprätthålla sunda åsikter och ett öppet och inkluderande samhälle. Det är i dialogen med våra kunder som vi blir medvetna om det föreligger behov av insatser för att skydda eller bevara personens mänskliga rättigheter

Insatserna är generella, det vill säga att de riktar sig till alla, det pågår ständigt en omvärldsanalys och kunskapsspridning via dialog med kunder och besökare. Verksamheterna är frivilliga och personalen har ett förhållningssätt där de arbetar främjande för kunder och besökare. Delaktighet ska stärka känslan av samhörighet. Målgruppen ska känna delaktighet och inflytande i samhället.

Att förstå, hantera och påverka sitt liv ger en känsla av sammanhang som är en förutsättning för god hälsa. Att arbeta med delaktighet lär människor att påverka utifrån demokratiska grunder. Ett viktigt syfte med ett främjande och förebyggande arbete är att tidigt upptäcka tecken på oro och att vara väl förberedd om något händer. Det finns olika tecken på när de generella insatserna behöver stärkas upp med individuella insatser.

Dessa tecken kan vara att

- personer man möter ger uttryck för oro och en känsla av otrygghet
- tilliten brister mellan människor
- det finns grupper som känner sig diskriminerade, samt
- individer eller grupper står utanför den sociala samhörigheten.

Med ett väl strukturerat arbete finns det tid och rutiner att hantera eventuella störningar eller uppkommen oro. All personal är skyldig att göra en orosanmälan till socialtjänsten om ett barn eller ungdom misstänks fara illa eller själv utsätter sig för risker på något sätt.

Verksamheterna samarbetar med skola, socialtjänst och trygghets- och säkerhetsenheten och får på det sättet en mer komplett bild av individer, grupper och strömningar i kommunen. De rutiner som är framtagna av såväl skola som socialtjänst appliceras även i Kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter.

2.3.4 Kommunstyrelsens förvaltning

Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för samordning i trygghets- och säkerhetsfrågor och innehar ett rådgivande förhållningssätt gentemot de kommunala verksamheterna. Detta förhållningssätt innefattar bland annat att vara stödjande inom trygghets- och säkerhetsrelaterade områden, att bedriva omvärldsbevakning och delta i olika lokala och regionala samverkansformer, samt att arbeta fram styrdokument och riktlinjer inom området.

Kommunstyrelsens förvaltning bidrar både till att inkludera ett övergripande brottsförebyggande och trygghetsfrämjande perspektiv i frågan rörande hedersrelaterat våld och förtryck såväl som att inkludera perspektivet om hedersrelaterat våld och förtryck i andra sammanhang för att kunna ha möjlighet att ta ett bredare grepp för att skapa bästa förutsättningar för att hantera frågan.

Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för att ta fram interna rutiner inom egen förvaltning som ska tillämpas i de fall någon medarbetare kommer i kontakt med person som är utsatt, eller riskerar att bli utsatt, av hedersrelaterat förtryck i någon form. Medborgarservice är en sådan enhet som kan komma i kontakt med utsatta medborgare som i ett initialt läge inte vet vart de ska vända sig, eller personalavdelningen i de fall det rör en medarbetare.

2.4 Handlingsplan

2.4.1 Ansvarsfördelning

Arbetet och samverkan mot hedersrelaterat våld och förtryck ska inkluderas i befintlig struktur inom respektive förvaltning. Respektive förvaltning bär egen kostnad för arbetet med handlingsplanen.

Utöver det ordinarie uppdraget som inkluderas inom befintlig struktur ska det även finnas en särskild utpekad arbetsgrupp för samverkan. Denna arbetsgrupp består av representanter från

- Kommunstyrelsens förvaltning
- Kultur- och fritidsförvaltningen
- Omsorgs- och socialförvaltningen, samt
- Utbildningsförvaltningen.

Denna arbetsgrupp har i uppdrag att

- utgöra ett stöd och att vara rådgivande i frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck
- inventera och tillgodose utbildningsbehov i kommunen, samt
- samverka med berörda aktörer inom civilsamhället.

2.4.2 Metod

I många fall utgör den hedersrelaterade kontexten en del av den uppväxtmiljö inom vilket en uppföstran och socialisering har skett. Detta innebär att i många fall så utgör den hedersrelaterade kontexten en del av vardagen och kan uppfattas som normalt. Med bakgrund av detta får man ha förståelse för att det förebyggande arbetet med attityds-, beteende- och värderingsförändringar är ett långsiktigt arbete.

Det förebyggande arbetet kan delas in i tre olika nivåer

- individinriktade förebyggande insatser
- specifika förebyggande insatser, samt
- generella förebyggande insatser.

De individinriktade förebyggande insatserna utgörs exempelvis av upparbetade rutiner för hur medarbetare ska agera vid signaler och/eller vid misstanke när de kommer i kontakt individer som är eller riskerar bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. De specifika förebyggande insatserna utgörs exempelvis av en utvecklad samverkan med berörda aktörer inom civilsamhället, eller genom en öppen kommunikation med medborgare. De generella förebyggande insatserna utgörs exempelvis av rutiner eller policys, så som jämställdhets- eller diskrimineringspolicys inom vilket problematiken med hedersrelaterat våld och förtryck kan beaktas.

3. Mål och aktiviteter

Handlingsplanen redogör för de aktiviteter som planeras för att uppnå de angivna målen för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa aktiviteter kategoriseras i följande områden; samverkan och styrning, utbildning och kompetenshöjande aktiviteter, samt situations- och behovsanpassade insatser.

3.1.1 Samverkan och styrning

Hedersrelaterat våld och förtryck är en problematik som berör flera olika sektorer inom samhället, och för att kunna skapa rätt förutsättningar för att bemöta de bakomliggande faktorerna till problematiken krävs ett långsiktigt arbete som samordnas av de aktörer som berörs. Genom samverkan kan en förståelse för olika verksamheters olika förutsättningar skapas och i detta kan man identifiera tydliga behov som existerar inom vilket en stöttning kan behövas för att uppnå önskade resultat, och en samsyn kan skapas. Genom detta kan den verksamhet som samverkansaktörer bedriver kvalitetssäkras och understödjas.

Mål 2020/2021
Väl fungerande samverkansformer ska existera, både internt inom kommunens olika verksamheter, men även externt med andra berörda myndigheter och/eller intressenter
Styrning och uppföljning ska bidra till att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samordnas mellan berörda aktörer och därmed säkerställa en ökad kvalitet och effektivitet
En aktuell lägesbild för Mjölby kommun ska finnas tillgänglig

Aktivitet 2020/2021	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer
Handlingsplanen och dess innehåll ska samordnas. Personella resurser för samordning ska frigöras	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck, berörda förvaltningschef	Polis, civila samhället, bolag
Stöd ska ges för genomförande, implementering och uppföljning av handlingsplanens innehåll	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar

Samordning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska ske i samverkan med externa aktörer	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar, polis, civila samhället, bolag
Utveckla samarbetsformer mellan berörda förvaltningar för att stärka den enskildas skydd och för att främja tidig upptäckt	Kultur- och fritidsnämnden, Omsorgs- och socialnämnden, Utbildningsnämnden	
Inventera och revidera förekommande handlingsplaner/handböcker som finns framtagna inom olika verksamheter	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar
Regelbundet ta fram lägesbild	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Polis, civila samhället, berörda förvaltningar

3.1.2 Utbildning och kompetenshöjande aktiviteter

Kunskap och kompetens inom området hedersrelaterat våld och förtryck utgör ett centralt fundament för att framgångsrikt kunna bemöta problematiken inom arbetsområdet. Kompetenshöjande insatser behöver vara anpassade utifrån det behov som existerar och dessa insatser kommer skilja sig åt beroende på profession och målgrupp.

Den personal inom verksamheter som i sitt arbete har kontakt med människor i deras vardag har en särskild viktig roll i detta arbete för att kunna upptäcka om någon person är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, eller befinner sig i riskzonen för att kunna bli utsatt. Kunskap- och kompetenshöjande insatser för dessa medarbetare bör vara inriktad mot långsiktighet och kontinuitet, och genom detta säkerställa att medarbetarna är väl förberedda för att arbeta mot denna problematik.

Mål 2020/2021

Personal inom verksamheter som i sitt arbete berörs av hedersrelaterat våld och förtryck ska ha tillräckligt med kunskap och kompetens för att arbeta med frågan

Medborgare ska ha tillgång till information kring kommunens arbete i frågan samt vart de kan vända sig vid frågor eller stöd

Aktivitet 2020/2021	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer
Information om hedersrelaterat våld och förtryck samt det stöd som kan erhållas ska publiceras på Mjölby kommuns hemsida	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck, Omsorgs- och socialnämnden	
Inventering av kunskapsbehov bland personal inom verksamheter som i arbetet har kontakt med människor i deras vardag. Utbildning och kompetenshöjande insatser ska riktas till denna yrkesprofession	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar
Inventering av kunskapsbehov bland chefer och stödfunktioner (ex. HR) som kan komma i kontakt med frågan i deras arbete. Kompetenshöjande insatser ska erbjudas till dessa yrkesgrupper	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar
Befintlig kunskap och kompetens ska spridas inom kommunen, ex. genom diskussionsmöten med blandade deltagare från berörda förvaltningar	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck	Berörda förvaltningar
Särskilda insatser ska riktas mot unga där värderingar, attityder, genus och frågor kring våld och förtryck belyses	Kultur- och fritidsnämnden, Omsorgs- och socialnämnden, Utbildningsnämnden	Polis, civila samhället

3.1.3 Situations- och behovsanpassade insatser

Vid händelse av att en person är drabbad av hedersrelaterat våld och förtryck, eller om en person befinner sig i riskzonen för att bli utsatt, är det av särskild vikt att rätt stöd når fram i tid för att förmildra eller förebygga effekterna av våldet och förtrycket. Dessa insatser behöver vara både situations- och behovsanpassade för att kunna möta denna mångfacetterade problematik i och med att ingen situation är den andra lik, och alla individer som är i behov av stöd och hjälp har olika förutsättningar som särskild hänsyn måste tas till.

Mål 2020/2021

Personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, eller de som utövar hedersrelaterat våld och förtryck, ska få det stöd de behöver

De insatser som finns ska vara situations- och behovsanpassade, och de ska vara samordnade med andra som berörs

Aktivitet 2020/2021	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer
Personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, eller som riskerar att bli utsatt, ska bli erbjudna omedelbart stöd	Omsorgs- och socialnämnden	Berörda förvaltningar
Personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck ska erbjudas stöd och/eller motiveras till att söka hjälp till stöd	Omsorgs- och socialnämnden	Berörda förvaltningar
Inventera och formalisera arbetsrutin för hantering av boendefrågan för våldsutsatta personer i behov av stöd	Omsorgs- och socialnämnden	Bostadsbolaget i Mjölby AB, Länsstyrelsen
Inventering av behovet av lokala arbetsrutiner för hantering av både offer och förövare. Formalisera de arbetsrutiner som saknas för att säkerställa att adekvata arbetssätt finns inom verksamheterna	Arbetsgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck, berörda nämnder	Berörda förvaltningar

3.2 Beaktande av barnperspektivet

7 oktober 2015 beslutade kommunstyrelsen att i politiskt strategiska beslut ska barnkonventionen beaktas utifrån följande frågeställningar

- vad blir konsekvenserna utifrån barnets perspektiv
- på vilket sätt tas hänsyn till barnets perspektiv, samt
- väger andra intressen tyngre?

Barnperspektivet ska särskilt beaktas i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Att vara ett barn eller ung innebär en särskild sårbarhet, och att bli utsatt för våld eller förtryck i ung ålder av föräldrar eller andra nära anhöriga kan leda till traumatiserade upplevelser. En handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck förväntas resultera i att Mjölby kommun blir tryggare att vistas och bo i, både för vuxna och för barn. Handlingsplanen förväntas även resultera i att barnens rättigheter särskilt beaktas och tillvaratas i dessa frågor, och att barn som befinner sig i en sådan riskmiljö identifieras i ett tidigare skede, och därmed kan riskreducerande åtgärder initieras för att förebygga eller

förmildra effekterna av hedersrelaterat våld och förtryck. Genom ökad samverkan mellan verksamheter och ökad kunskap bland de som kan komma i kontakt med barn som kan vara utsatta medför att rätt insatser och stöd kan ges för att skydda barnet utifrån deras individuella behov. Vid beaktanden av motstridiga intressen ska särskild hänsyn tas vad avser barnets intresse, och det som är bäst för barnet ska ha en överordnad princip.

4. Ansvar och uppföljning

Handlingsplanen förvaltas av kommunstyrelsen som har samordningsansvar för planens genomförande och uppföljning.

Uppföljning av handlingsplanen redovisas årligen för kommunstyrelsens trygghets och säkerhetsutskott.

Kostnader för genomförandet av handlingsplanen ligger på respektive nämnd som berörs av arbetet..

Referenser

Eichoue, M. Länsstyrelsen Östergötland. (2017). *Ett Östergötland fritt från förtryck och våld – Regional strategi för Östergötland 2018-2020 (med sikte på 2030)*.

Diarienummer 801-13458-2017.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet. (2007). Regeringens skrivelse 2007/08:39. *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*. Stockholm.

Socialdepartementet. (2016). Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*. Stockholm.

Socialstyrelsen. (2013). *Vänd dem inte ryggen – Utbildningsmaterial om hedersrelaterat våld och förtryck*. ISBN 978-91-7555-134-0.

Statens offentliga utredningar (SOU 2015:55). (2015). *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm. ISBN 978-91-38-24307-7.

Kommunstyrelsens förvaltning
Kommunstyrelsens Förvaltning
Telefon: 0142-850 00
E-post: [mjölbykommun@mjolby.se](mailto:mjolbykommun@mjolby.se)
Burensköldsvägen 11-13, 595 80 Mjölby

